

DĚJINY NOVOVĚKU II.
NÁBOŽENSTVÍ, VZDĚLANOST, VĚDA A UMĚNÍ 16.-19. STOLETÍ
LETNÍ SEMESTR 2009-2010
DOC. PHDR. MIROSLAV NOVOTNÝ, CSc.

TÉMATATA SEMINÁŘŮ

1. ÚVODNÍ SEMINÁŘ, ROZDĚLENÍ A ZADÁNÍ ÚKOLŮ (26. 2.)

2. OD KONFESIONALIZACE K TOLERANCI (5. 3.)

- reformace, protireformace, rekatolizace, katolická reforma (obnova), katolická reformace
- konfesionalizace, multikonfesionalita, bikonfesionalita, sociální disciplinace;
- josefinismus, febronianismus, jansenismus, pietismus; tolerance.

Čapková, D., *K pojetí tolerance v české reformační tradici*, SCetH 25, 1995, s. 96-103.

Čornejová, I., *Pobělohorská rekatolizace v českých zemích. Pokus o zasazení fenoménu do středoevropských souvislostí*, in: Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Sborník příspěvků z pracovního semináře konaného ve Vranově u Brna ve dnech 4.-5. 6. 2003, Praha 2003, s. 14-24.

Francek, J. (ed.), *Rekatolizace v českých zemích*, Jičín 1995.

Hanzal, J., *Rekatolizace v Čechách - její historický smysl a význam*, Sborník historický 37, 1990, s. 37-91.

Machovec, M. (usp.), *Problém tolerance v dějinách a perspektivě*, Praha 1995.

Melmuková, E., *Patent zvaný toleranční*, Praha 1999.

Mikulec, J., 31. 7. 1627. *Rekatolizace šlechty v Čechách*, Praha 2005.

Nešpor, Z. R., *Náboženství na prahu nové doby. Česká lidová zbožnost 18. a 19. století*, Ústí nad Labem 2006.

Nešpor, Z. R. (ed.), *Čeští nekatolíci v 18. století. Mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*, Ústí nad Labem 2007, zvl. s. 84-110, 382-402.

Ohlidal, A., "Konfessionalisierung". *Ein historisches Paradigma auf dem Weg von der Sozialgeschichte zur Kulturwissenschaft?*, ACom 15-16 (39-40), 2002, s. 327-342.

Ohlidal, A., *Konfessionalisierung. Ein Paradigma der historischen Frühneuzeitforschung und die Frage seiner Anwendbarkeit auf Böhmen*, Studia Rudolphina 3, 2003, s. 19-28.

Rejchrtová, N., *Přehled literatury k upřesnění pojmů "reformace - protireformace - tolerance". Prolegomena*, ČČH 89, 1991, s. 787-796.

Schindling, A., *Utváření konfesí, konfesionalizace a multikonfesionalita jako základní problém evropských dějin v 16. a 17. století. Nová německá literatura k problematice*, ČČH 106, 2008, s. 80-108.

Zemek, P., *Protireformace, rekatolizace, katolická reforma či konfesionalizace? Jak nazvat procesy probíhající v západním křesťanstvu raného novověku*, StudCom et Hist 36, 2006, s. 227-234.

Zuber, R., *Osudy moravské církve v 18. století II*, Olomouc 2003, zvl. s. 95-160 a 373-418.

3. KATOLICKÁ OBNOVA V ČESKÝCH ZEMÍCH (12. 3.)

- změny v postavení církve, obnova a rozsah katolické církevní správy;
- charakteristika, postavení a život světského kléru;
- nové církevní řády, charakteristika a typologie řeholních institucí;
- „stará“ a „nová“ řeholní společenství (přehled a srovnání);

- charakteristika, postavení a život řeholníků;
- příklady: kapucíni, jezuité, piaristé.

Bartůšek, V., *Šíření piaristických kolejí a škol v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v 17. a 18. století*, *Paginae historiae* 11, 2003, s. 32-68.

Bastl, O., *Rušení klášterů v Čechách a na Moravě za Josefa II.*, *Historická geografie* 28, 1995, s. 155-177.

Beránek, K. - Beránková, V., *Rušení klášterů v Čechách za Josefa II.*, in: Hledíková, Z. - Polc, J. V. (edd.), *Pražské arcibiskupství 1344-1994*, Praha 1994, s. 209- 224.

Buben, M. M., *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích I, II/1-2, III/1-3*, Praha 2002-2008.

Čáňová, E., *Vývoj správy pražské arcidiecéze v době násilné rekatolizace Čech (1620-1671)*, *Sborník archivních prací* 35, 1985, s. 486-557.

Čornejová, I., *Tovaryšstvo Ježíšovo. Jezuité v Čechách*, Praha 1995.

Čornejová I. (ed.), *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*, Praha 2003.

Fülöp-Miller, R., *Moc a tajemství jezuitů. Kulturní a duchovní dějiny*, Praha 2000.

Maur, E., *Problémy farní organizace pobělohorských Čech*, in: Hledíková, Z. (ed.), *Traditio et cultus. Miscellanea historica Miloslao Vlk, archiepiscopo Pragensi, ab eius collegis amicisque ad annum sexagesimum dedicata*, Praha 1993, s. 163-176.

Novotný, M., *Duchovní*, in: Bůžek, V. - Král, P. (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007.

Stuchlá, P., *Prachatický vikariát 1676-1750. Vybrané otázky církevní správy*, Praha 2004.

Villarri, R. (ed.), *Barokní člověk a jeho svět*, Praha 2004, zvláště s. 127-158; 191-230.

Winkelbauer, T., *Konvertita*, in: Bůžek, V. - Král, P. (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007, s. 275-296.

Zemek, M. - Bombera, J. - Aleš, F., *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1631-1950*, *Prievidza* 1992.

Zuber, R., *Osudy moravské církve v 18. století II*, Olomouc 2003.

4. CESTY VE ZNAMENÍ KŘÍŽE (19. 3.)

- potridentské katolictví a šíření víry x exil, protestantští misionáři;
- vnitřní a vnější misie;
- zámořské misie - hlavní směry, způsoby, prostředky a organizace;
- čeští misionáři, život v misiích (srovnání).

Fechtnerová, A. - Kašpar, O., *Češi, Moravané a Slezané v Novém světě v 17. a 18. století. Bio-bibliografický přehled*, *Folia Historica Bohemica* 13, 1990, s. 289-321.

František Xaverský (1506-1552). *Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*, Velehrad-Roma 2005.

Hrubá, M. (ed.), *Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku*, Ústí nad Labem 2001.

Kalista, Z. (ed.), *Cesty ve znamení kříže*, Praha 1941.

Kašpar, O., *Jezuité z České provincie v Mexiku*, Olomouc 1999.

Kolářek, J., *Čínské epistoly*, Velehrad 1999.

Kolářek, J., *Magister Nhiem (1711-1780)*, Velehrad 1998.

Kolářek, J., *Matthias Cuculinus (1641-1696)*, Mohelnice 1996.

Kolářek, J., *Misionáři české provincie Tovaryšstva Ježíšova ze 17. a 18. století*, in: Kolářek, J., *200 let jezuitů v Brně*, Velehrad 2002, s. 58-70.

Kolářek, J., *Ódy z Tarahumary*, Řím 1993.

- Koláček, J., *Olomoučtí indipetae*, Řím 1993.
- Koláček, J., *Šimon Boruhradský (1650-1697)*, Velehrad 1997.
- Koláček, J., *Tadeáš Enis (1714-1769)*, Velehrad 1997.
- Kolmaš, J., (ed.), *Karel Slavíček, Listy z Číny a jiná korespondence s evropskými hvězdáři (1716-1735)*, Praha 1995.
- Křížová, M., *Ideální město v divočině. Misijní projekty Tovaryšstva Ježíšova a obnovené Jednoty bratrské v koloniální Americe*, Praha 2007.
- Kubíková, J., *Křesťanská misie v 16. – 18. století*, Brno 2001.
- Melmuková, E., *Patent zvaný toleranční*, Praha 1999.
- Nešpor, Z. R. (ed.), *Čeští nekatolíci v 18. století. Mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*, Ústí nad Labem 2007.
- Polišenský, J.- Binková, S. (edd.), *Česká touha cestovatelská*, Praha 1989.
- Štěříková, E., *Exulantská útočiště v Lužici a Sasku*, Praha 2004.
- Štěříková, E., *Pozvání do Slezska. Vznik prvních českých emigrantských kolonií v 18. století v pruském Slezsku*, Praha 2001.
- Štindl, M., *Z Meziříčí za oceán. Životní pouť P. Antonína Strčanovského SJ (1728-1799)*, Brno 1999.
- Schulz, V., *Korespondence jezuitů z provincie české z let 1584-1770 z archivu Musea Království českého*, Praha 1900.
- Villarri, R. (ed.), *Barokní člověk a jeho svět*, Praha 2004, zvláště s. 159-190.

5. KATOLICKÁ BAROKNÍ ZBOŽNOST (26. 3.)

- barokní zbožnost;
- laická náboženská bratrstva - vznik, vývoj, proměny, význam;
- kořeny, vznik a proměny mariánské úcty;
- úcta ke svatým - sv. Jan Nepomucký.

Černý, K., *Ostatky, zázraky a bratrstva v jezuitské koleji v Klatovech v 17. a na počátku 18. století*, Sborník prací z historie a dějin umění 2, 2003, s. 51-66.

Černý, K., *Uzdravující zázraky. Lékařská věda a víra v zázraky na prahu novověku*, DaS 28, 2006, č. 11, s. 25-27.

Černý, K. - Havlík, J. M., *Jezuité a mor*, Praha 2008.

Ducreux, M-E., *Několik úvah o barokní zbožnosti a o rekatolizaci Čech*, Folia Historica Bohemica 22, 2006, s. 143-175.

Horský, J. - Nešpor, Z. R., *Typologie české víry raného novověku. Metody a možnosti studia lidové religiozity v 18. století*, ČČH 103, 2005, s. 41-86.

Jiránek, T. - Kubeš, J. (edd.), *Bratrstva. Světská a církevní sdružení a jejich role v kulturních a společenských strukturách od středověku do moderní doby*, Pardubice 2005, zvl. s. 19-77, 89-140.

Mikulec, J., *Barokní náboženská bratrstva v Čechách*, Praha 2000.

Mikulec, J., *Katolická zbožnost mezi barokem a osvícenstvím*, in: Grečenkova Ondo, M.-Mikulec, J. (edd.), *Církev a zrod moderní racionality. Víra - pověra - vzdělanost - věda v raném novověku*, Praha 2008, s. 143-163.

Novotný, M., *Mariánské družiny na jihu Čech od konce 16. do počátku 20. století*, JSH 71, 2002, s. 5-43.

Prokopová, Z.: *Poutník*, in: Bůžek, V. - Král, P. (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007, s. 255-274.

Royt, J., *České nebe. Topografie poutních míst v barokních Čechách. Katalog NG*, Praha 1993.

Royt, J., *Obraz a kult v barokních Čechách*, Praha 1999.

- Vlček, E., *Jan z Pomuku (Sv. Jan Nepomucký). Jeho život, umučení a slavné působení ve světle současné historie a antropologie*, Praha 1993.
- Vlček, E., *Osudy českých patronů*, Praha 1995.
- Vlnas, V., *Jan Nepomucký. Česká legenda*, Praha 1993.
- Vocelka, K., *Habsburská zbožnost a lidová zbožnost. K mnohohrstevenatosti vztahů mezi elitní a lidovou kulturou*, *Folia Historica Bohemica* 18, 1997, s. 225-239.
- Zuber, R., *Osudy moravské církve v 18. století II*, Olomouc 2003, s. 175-336.

6. FORMOVÁNÍ MODERNÍ VĚDY A UČENÉ SPOLEČNOSTI (9. 4.)

- věda a vědění, res publica litteraria;
- proměny vědění v 17. a 18. století;
- vědecká revoluce 17. století a počátky moderní vědy;
- knihovny, muzea, university, encyklopedie, počátky organizace vědeckého života;
- akademie a učené společnosti v Evropě a v českých zemích; osobnosti.

- Bernal, J. D., *Věda v dějinách*, Praha 1960.
- Burke, P., *Společnost a vědění. Od Gutenberga k Diderotovi*, Praha 2007 (s. 101-131, 167-196).
- Coreth, E. - Schöndorf, H., *Filosofie 17. a 18. století*, Olomouc 2002.
- Drábek, P. (ed.), *Tadeáš Hájek z Hájku*, Praha 2000.
- van Dülmen, R., *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.-18. století), III. Náboženství, magie, osvícenství*, Praha 2007, s. 149-261.
- Floss, P., *Proměny vědění*, Praha 1987.
- Haubelt, J., *České osvícenství*, Praha 2004², s. 187-198, 228-237, 339-363 a 419-433.
- Haubelt, J., *Ke vzniku Soukromé učené společnosti*, *Dějiny vědy a techniky*, 1969, s. 247-253.
- Haubelt, J., *Počátky novodobé organizovanosti vědy na území dnešního Československa*, *Práce z dějin přírodních věd* 4, 1973, 53-66.
- Haubelt, J., *Studie o Ignáci Bornovi*, Praha 1972.
- im Hof, U., *Evropa a osvícenství*, Praha 2001.
- Kostlán, A., *Societas incognitorum. První učená společnost v českých zemích*, Praha 1996.
- Kuhn, T. S., *Struktura vědeckých revolucí*, Praha 1997.
- Namer, E., *Případ Galilei*, Praha 1982.
- Nový, L. a kol., *Dějiny exaktních věd v českých zemích do konce 19. století*, Praha 1961.
- Nový, L., *Vědecká revoluce 17. století*, in: *Vědecká revoluce v 17. století - Věda v průmyslové revoluci. Dějiny přírodních věd ve vysokoškolské výuce*, Praha 1986 (*Práce z dějin přírodních věd* 20).
- Nový, L., *Isaac Newton*, Praha 1969.
- Petráň, J. a kol., *Počátky českého národního obrození (1770-1791). Společnost a kultura v 70. až 90. letech 18. století*, Praha 1989, s. 286-305.
- Teich, M., *Královská česká společnost nauk a počátky vědeckého průzkumu přírody v Čechách*, *Rozpravy ČSAV, řada společenskovedná, ročník 69, sešit 4*, Praha 1959.
- Urbánek, V.: *Učenec*, in: Bůžek, V. - Král, P. (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007, s. 355-377.
- Villarri, R. (ed.), *Barokní člověk a jeho svět*, Praha 2004, s. 253-276.
- Zůna, M., *Francis Bacon*, Praha 1970.

7. OSVÍCENSTVÍ A ZROD MODERNÍ RACIONALITY (16. 4.)

- charakteristika a vymezení pojmu osvícenství, katolické osvícenství, lidové osvícenství;
- pojmy sekularizace, dechristianizace, odkouzlení;
- pojmy modernizace, racionalizace.

- Coreth, E. - Schöndorf, H., *Filosofie 17. a 18. století*, Olomouc 2002.
- Činát, K., *Katolické osvětenství a koncept pastorální teologie*, Kuděj 2, 2000, č. 2, s. 28-39.
- van Dülmen, R., *Kultura a každodenní život v raném novověku (16. - 18. století) III. Náboženství, magie, osvětenství*, Praha 2007, s. 207-261.
- Foucault, M., *Co je to osvětenství?*, Filosofický časopis 41, 1993, s. 363-369.
- Hanuš, J. (ed.), *Vznik státu jako proces sekularizace. Diskuse nad studií Ernsta Wolfganga Böckenfördeho*. Brno 2006.
- Haubelt, J., *České osvětenství*, Praha 2004².
- im Hof, U., *Evropa a osvětenství*, Praha 2001.
- Horský, J., *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním. Úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy*, Praha 2009.
- Kant, I., *Odpověď na otázku: Co je to osvětenství?*, Filosofický časopis 41, 1993, s. 381-390.
- Kroupa, J., *Alchymie štěstí. Pozdní osvětenství a moravská společnost 1770-1810*, Brno - Kroměříž 1986 (2006²).
- Kuchařová, H. - Nešpor, Z. R., *Pastor bonus, seu idea (semper) reformanda. Vzdělávání a výchova kléru pro působení ve farní správě v českých zemích v 18. a na počátku 19. století*, ČČH 105, 2007, s. 351-392.
- Lorman, J. - Tinková, D. (edd.), *Post tenebras spero lucem. Duchovní tvář českého a moravského osvětenství*, Praha 2008.
- Mikulec, J. - Grečenkova Ondo, M. (edd.), *Církev a zrod moderní racionality. Víra - pověra - vzdělanost - věda v raném novověku*, Praha 2008.
- Randák, J. - Socha, J., „važ si času, chyt' se práce, zahálky se střež co zrádce". *Lidové prostředí jako objekt osvětenské disciplinace*, in: Lorman, J. - Tinková, D. (edd.), *Post tenebras spero lucem. Duchovní tvář českého a moravského osvětenství*. Praha, Praha 2008, s. 77-84.
- Tinková, D., *Biomoc a "politická anatomie lidského a společenského těla". Foucaultův koncept "biomoci" ve vztahu k otázce modernizace státu, zrození humanitních věd a medicalizace společnosti na přelomu 18. a 19. století*, in: Storchová, L. (ed.), *Conditio humana - konstanta (č) i historická proměnná? Koncepty historické antropologie a teoretická reflexe v současné historiografii*. Praha 2007, s. 115-135.
- Tinková, D., *Francouzská revoluce: antiklerikalismus, odkřesťanštění, sekularizace nebo laické náboženství?* in: Hanuš, J. (ed.), *Dějiny kultury a civilizace Západu v 19. století*. Brno 2002, s. 17-30.
- Tinková, D., *Hřích, zločin, šílenství v čase odkouzlování světa*, Praha 2004.

8. BAROKNÍ ČLOVĚK A JEHO SVĚT (23. 4.)

- dobová (teologická) antropologie;
- topografie tohoto a onoho světa;
- prožívání času, liturgický rok;
- rituály životního cyklu (narození, křest, sňatek, smrt, pohřeb).

Ariès, P., *Dějiny smrti I-II*, Praha 2000.

Černý, K., *Liturgický rok ve světle zápisníků ministrů klatovské koleje*, in: Bůžek, V. – Král, P. (edd.), *Slavnosti a zábavy na dvorech a v rezidenčních městech raného novověku*, České Budějovice 2000, s. 555-574.

Delumeau, J., *Dějiny ráje. Zahrada rozkoše*, Praha 2003.

Delumeau, J., *Strach na západě ve 14. - 18. století I-II*, Praha 1997-1999.

Dinzelbacher, P., *Poslední věci člověka. Nebe, peklo, očištec ve středověku*, Praha 2004.

- van Dülmen, R., *Kultura a každodenní život v raném novověku I. Dům a jeho lidé*, Praha 1999.
- van Gennep, A., *Přechodové rituály. Systematické studium rituálů*, Praha 1997.
- Grulich, J., *Populační vývoj a životní cyklus venkovského obyvatelstva na jihu Čech v 16. až 18. století*, České Budějovice 2008.
- Grulich, J., "Slavnostní okamžiky" - svatební a křestní obřad v období raného novověku (Závěry tridentského koncilu a pražské synody ve světle jihočeských matričních zápisů z 2. poloviny 17. století), *Historická demografie* 23, 2000, s. 49-82.
- Hanzal, J., *Smrt v barokním myšlení a literární tvorbě*, in: Barokní umění a jeho význam v české kultuře, Praha 1991, s. 202-206.
- Hojda, Z., *Reprezentační výdaje a smrt. Barokní „pompa funebris“ v Praze*, in: Pešek, J. - Ledvinka, V. (edd.), *Pražské slavnosti a velké výstavy*, Praha 1995 (=DP 12), s. 117-126.
- Holý, M. - Mikulec, J. (edd.), *Církev a smrt. Institucionlizace smrti v raném novověku*, Praha 2007.
- Král, P., *Mezi životem a smrtí. Testamenty české šlechty v letech 1550 až 1650*, České Budějovice 2002.
- Král, P., *Smrt a pohřby české šlechty na počátku novověku*, České Budějovice 2004.
- Malý, T., *Smrt a spása mezi Tridentinem a sekularizací. Brněnští měšťané a proměny laické zbožnosti v 17. a 18. století*, Brno 2009.
- Navrátilová, A., *Narození a smrt v české lidové kultuře*, Praha 2004.
- Sládek, M., *Vítr jest život člověka aneb život a smrt v české barokní próze*, Jinočany 2000.

9. ŠKOLSTVÍ A VZDĚLANOST (30. 4.)

- škola, školství, vzdělání, vzdělanost, gramotnost; vzdělanec, učenec, intelektuál;
- vývoj školství od konce 16. do počátku 19. století (typy škol, školní síť, obsah vzdělávání);
- církve, stát a školství - reformy, sekularizace vzdělání, počátky formování moderní inteligence;
- školství v českých zemích v letech 1773-1805 (struktura, rozsah, žáci a učitelé).

- Bobková-Valentová, K., *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, Praha 2006.
- Čornejová, I., *Jezuitské školství za protireformace - země Koruny české a střední Evropa*, *Studia Comeniana et historica* 36, 2006, 75-76, s. 10-18.
- Čornejová, I., *Jezuitská akademie do roku 1622*, in: Svatoš, M. (ed.), *Dějiny Univerzity Karlovy I., 1347/48-1622*, Praha 1995, s. 247-268.
- Čornejová, I., *Organizace jezuitského školství před rokem 1773*, in: *Minulost, současnost a budoucnost gymnazijního vzdělávání. Z Českého ráje a Podkrkonoší*, 5. suppl., Semily 2000, s. 9-14.
- Hanzal, J., *Ferdinand Kindermann von Schulstein (1740-1801), školský reformátor a osvícenský duchovní*, Kostelní Vydří 1998.
- Hanzal, J., *Nižší školy v Čechách v 17. a 18. století*, *Muzejní a vlastivědná práce* 10, 1972, s. 152-170.
- Hojda, Z. - Čornejová, I.: *Pražská univerzita a vzdělanost v českých zemích 17. a 18. století*, in: Čornejová, I. (ed.), *Dějiny Univerzity Karlovy II., 1622-1802*, Praha 1995, s. 203-231.
- Holý, M., *Výchova a vzdělání české a moravské šlechty v 16. a v první třetině 17. století*, *Folia Historica Bohemica* 21, 2005, s. 111-209.
- Kolejka, J., *Z dějin gymnaziálního vzdělávání na Moravě a ve Slezsku v 16.-18. století. Období řádových gymnázií*, *Časopis Matice moravské* 113, 1994, 1, s. 115-127.
- Macura, V., *Znamení zrodu. České obrození jako kulturní typ*, Praha 1983 (1995²).
- Novotný, J., *Matěj Václav Kramerius*, Praha 1973².

Novotný, M., *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech. Od středověkých počátků do současnosti*, České Budějovice 2006, s. 37-80.

Petráň, J., *Nástin dějin filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (do roku 1948)*, Praha 1984.

Petráň, J. a kol., *Počátky českého národního obrození (1770-1791). Společnost a kultura v 70. až 90. letech 18. století*, Praha 1989, s. 131-137 a 144-153.

Polišenský, J. - Illingová, E., *Jan Jeník z Bratřic*, Praha 1989.

Sak, R., *Josef Jungmann. Život obrozence*, Praha 2007.

Slavík, B., *Od Dobnera k Dobrovskému*, Praha 1975.

Trojan, J., *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2002.

Zuber, R.: *Osudy moravské církve v 18. století II*, Olomouc 2003, s. 32-86.

10. DIVADLO V ČESKÝCH ZEMÍCH V 17. A 18. STOLETÍ (7. 5.)

- divadlo a dramatická tvorba; autoři, žánry, herci, herecké společnosti, prostředky;
- církevní slavnosti, školní divadlo: jezuité a piaristé;
- zámecké divadlo; opera: italská a francouzská; opera v Čechách;
- lidové divadlo.

Alžbětinské divadlo II. Shakespearovi současníci, Praha 1980.

Alžbětinské divadlo II. Drama po Shakespearovi, Praha 1985.

Barokní divadlo na zámku v Českém Krumlově, Praha 1993.

Bobková-Valentová, K., *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, Praha 2006, zvláště s. 86-119.

Bobková, K., *Jezuitské školské divadlo v pražské klementinské koleji ve dvacátých letech 18. století*, Pražský sborník historický 32, 2003, s. 105-168.

Bobková, K. - Bočková, A., *Antonín Machek - Angelus ad Aras D. Joannes Nepomucenus. Jezuitská školská hra k oslavě sv. Jana Nepomuckého*, in: *Barokní Praha - Barokní Čechie 1620-1740*, Praha 2004, s. 955-974.

Černý, V., *Barokní divadlo v Evropě*, Příbram 2009.

Dějiny českého divadla, II. Národní obrození, Praha 1969.

Hoffmann, W., *Divadelní představení v jihoamerických jezuitských misiích v 17. a 18. století*, Scénografie roč. [8], č. 4, 1970, s. 73-78;

Hudba v českých dějinách. Od středověku do nové doby, Praha 1983.

Jacková, M., *Divadlo v jezuitských školách*, SCeH 36, 2006, č. 75-76, s. 187-191;

Jacková, M., *Otcové, synové, bratři a světci. Hry na novoměstské jezuitské koleji ve dvacátých letech 18. století*, Divadelní revue roč. 14, č. 1, 2003, s. 15-27.

Jacková, M., *Jak se smáli netopýři. Komické prvky v jezuitských školských hrách*, Divadelní revue, roč. [18], č. 1, 2007, s. 53-60.

Jezuitská divadelní hra Rosa Novodomensis. Zlatá a červená pětistá růže na zlatých hroudách jako nástroje tvorby mýtu, in: V. Bůžek (ed.), *Šlechta raného novověku pohledem českých, francouzských a španělských historiků*. Opera historica 13, 2009, s. 263-305.

Kalista, Z. (ed.), *České baroko*, Praha 1941.

Kalista, Z.: *Selské čili sousedské hry českého baroka*, Praha 1942.

Klosová, M., *Dramatika piaristů v 18. století*, in: *Divadlo v Kotcích, nejstarší pražské městské divadlo 1739 - 1783*, Praha 1992, s. 336 – 347.

Klosová, M., *Piaristická hra o Ambrosiovi a Theodosiovi*, Divadelní revue 3, 1993, s. 96-115.

Klosová, M., *Piaristická hra Arsenius aneb komedie o vraždě*, Divadelní revue 4, 1998, s. 42-53.

Menčík, F., *Príspevky k dejinám českého divadla*, Praha 1895.
 Linda, J., *Kutnohorské jezuitské drama z roku 1726*, in: Vojtěch Vaněk - Jiří K. Kroupa (edd.), *Kutná Hora v době baroka*, Praha 2005, s.
 Port, J., *Divadlo řádových škol a náboženských bratrstev*, in: *Dějiny českého divadla I. Od počátků do sklonku osmnáctého století*, Praha 1968, s. 167-193.
 Trojan, J.: *Dějiny opery*, Praha-Litomyšl 2001.
 Zálaha, J., *Městské divadlo v Českém Krumlově v 17. až 19. století*, JSH 56, 1987, s. 36-38.
 Zálaha, J., *Divadelní život na českokrumlovském zámku v druhé polovině 17. století*, Sborník Národního muzea v Praze, řada A, 40, 1986, s. 53-79.
 Zemek, M., *Dějiny jesuitské koleje v Uherském Hradišti*, in: *Knihy o Redutě, Uherské Hradiště* 2001, s. 116-155.

11. IRÉNICKÉ, SOCIÁLNĚ NÁPRAVNÉ A UTOPICKÉ MYŠLENÍ 16.-18./19. STOLETÍ (14. 5.)

- politické myšlení raného novověku, irénismus, utopie;
- co je utopie, vývoj utopického myšlení;
- utopie 16. až 19. století (celkový přehled, charakteristika, srovnání - vybrat dva texty).

Andreae, J. V., *Chymická svatba Christiana Rosenkreuze roku 1459*, Praha 1992.
 Bacon, F., *Nová Atlantida a Eseje*, Praha 1980.
Blackwellova encyklopedie politického myšlení, Praha 2000.
 Bolzano, B., *O nejlepším státě*. Praha 1981.
 Campanella, T., *Sluneční stát*, Praha 1979.
 Coreth, E. - Schöndorf, H., *Filosofie 17. a 18. století*, Olomouc 2002.
 Diderot, D., *Upovídané šperky*, Praha 1991.
 Fournier, Ch., *Velká metamorfóza*, Praha 1983.
 Harrington, J., *Republika Oceána*, Praha 1985.
 Mannheim, K., *Utopie a ideologie*, Bratislava 1991.
 More T., *Utopie*, Praha 1950.
 Popelová, J., *Filozofia Jana Amose Komenského*, Bratislava 1986.
 Ransdorf, M., *Johann Valentin Andreae. Přehled historiografie a profil jeho myšlení a díla*, SCetH 18, 1988, č. 35,
Souvislosti 2004, 2.
 Strauss, L., *Eseje o politické filosofii*, Praha 1995.

12. UMĚNÍ ROKOKA A KLASICISMU V ČESKÝCH ZEMÍCH (21. 5.)

- souhrnný přehled (podstata, periodizace, vývoj v jednotlivých oblastech umění);
- charakteristika a ukázky z vybrané oblasti (architektura, literatura, malířství, sochařství...);
- významné osobnosti.

Bělina P. - Kaše J. - Kučera, J. P., *Velké dějiny zemí Koruny české X., 1740-1792*, Praha-Litomyšl 2001, s. 471 an.
 Blažiček, O. J., *Rokoko a konec baroku v Čechách*, Praha 1948.
Dějiny českého divadla, II. Národní obrození, Praha 1969.
Dějiny českého výtvarného umění. Od počátků renesance do zániku baroka II/1-2, Praha 1989.
 Gombrich, E. H., *Příběh umění*, Praha 1993.
 Hanzal, J., *Od baroka k romantismu*, Praha 1987.
Hudba v českých dějinách. Od středověku do nové doby, Praha 1983.
 Krsek, I., *František Antonín Maulbertsch (1724-1796)*, Praha 1974.

- Kybalová, L., *Barok a rokoko - dějiny odívání*, Praha 2009.
 Pavel, J., *Dějiny umění v Československu*, Praha 1978.
 Pečman, R., *Josef Mysliveček*, Praha 1988.
 Pijoan, J., *Dějiny umění 8*, Praha 1990.
 Petrůň, J. a kol., *Počátky českého národního obrození (1770-1791). Společnost a kultura v 70. až 90. letech 18. století*, Praha 1989, 233-286.
 Poche, E. (ed.), *Čtvero knih o Praze. Praha na úsvitu nových dějin*, Praha 1988.
 Poche, E. (ed.), *Čtvero knih o Praze. Praha národního probuzení*, Praha 1980.
 Vlček, P., *Encyklopedie českých zámků*, Praha 1994.

13. SVĚTLA A STÍNY ÉRY ROZUMU (28.5.)

- muž a žena, láska a manželství, ctnost a slast, sex a erotika ve věku galantnosti;
- galantnost, galantní, kavalír; mondanité;
- osvícenský model lásky a manželství;
- libertinství a libertini, libertinská kultura a román.

z Bratřic, Jeník J., *Písň starodávne lidu obecného českého, namnoze nezbedné a pohoršlivé*, Praha 1998.

z Bratřic, Jeník J., *Když jsem šel okolo vrat....*, Praha 2009.

Casanova, G., *Historie mého života*, Praha 1960.

Činátlová, B., *Spiklenci slasti. Rétorická erotika budoáru*, Kuděj 2008, 1-2, s. 41-55.

Diderot, D., *Upovídáné šperky*, Praha 1991.

Galantní poezie, Praha 1968 (usp. R. Krátký).

Habibová, C., *Francouzská galantnost*, Praha 2009.

Laclos, Ch. de, *Nebezpečné známosti*, Praha 1990.

Lely, G., *Sade*, Praha 1999.

Luhmann, N., *Láska jako vášeň*, Praha 2002.

Polišenský, J., *Jan Jeník z Bratřic: studie s ukázkami z díla*, Praha 1989.

Rousseau, J.-J., *Nová Heloisa*, Praha 1912.

Vášeň a rozum. Láska v době libertinů, Praha 2008.

Voltaire, *Panna Orleánská. Mravný epos abbé Trithéma o světici, jejímž největším zázrakem bylo, že po celý rok zůstala ve Francii pannou*, Praha 1964.

Podmínky pro udělení zápočtu:

1. Aktivní účast v semináři (písemné přípravy, maximálně 3 absence).
2. Zvládnutí dvou zápočtových testů (16. 4. 2010 a 24. 5. 2010).